

چکیده پژوهش

ما در عصری زندگی می‌کنیم که سازمانهای مختلف با تشکیلات کوچک و بزرگ پیرامون ما را فرا گرفته‌اند. قسمت اعظم احتیاجات و نیازهای گوناگون ما را سازمان‌های دولتی و خصوصی تامین می‌کند، سازمانهای اجتماعی تحقیقاً در کلیه شئون زندگی انسان، از هنگام تولد تا مرگ نقش مهمی را ایفاء می‌کند.

در هر جامعه منابع اقتصادی؛ کار، سرمایه و زمین کمیابند، یا عرضه محدود دارند. از آنجائیکه منابع کمیابند، مقدار کالاها و خدماتی که می‌توان تولید نمود نیز محدودند. در نتیجه جامعه باید منابع کمیاب خود را با کارآئی و اثر بخشی هر چه بیشتر برای تولید کالاها و خدماتی که جامعه بیشترین نیاز را به آنها دارد بکار گیرد.

بیمارستانها نیز مانند سایر سازمانها از این قوائد و حساسیت‌ها مستثنی نیستند، و دارای تشکیلات و اجزاء کوچک و بزرگ می‌باشند. مجموع آنها در ارائه خدمات همکاری می‌کنند. بیمارستان‌ها با محدودیت بیماران ایجاد، و به همین قصد نیز باید اداره شوند. به این منظور همه ساله مقدار قابل توجهی از منابع کشور جهت ارایه خدمات بهداشتی و درمانی هزینه می‌شود.

قسمتی از این منابع جهت بخش‌های آزمایشات تشخیص طبی هزینه می‌شوند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که مقدار قابل توجهی از این منابع به هدر می‌روند. لذا با "تحلیل هزینه‌ها" عوامل اتلاف منافع و راههای پیشگیری از آن شناخته می‌شود. پژوهش حاضر نیز در این جهت طراحی گردیده است.

پژوهش حاضر در بخش آزمایشگاه تشخیص طبی بیمارستان مرکزی شرکت ملی نفت واقع در شهر تهران انجام شده است. که یک تحقیق توصیفی - تحلیلی بصورت مقطعی و گذشته نگر می‌باشد. در این تحقیق ابتدا با در نظر گرفتن "میانگین زمانبری" هر یک از خدمات، هزینه‌های؛ سود سرمایه، استهلاک و نیروی انسانی برای واحد خدمت تعیین گردیده سپس هزینه‌های؛ مواد و لوازم مصرفی عمومی و اختصاصی و هزینه‌های پشتیبانی عمومی و اختصاصی لحاظ گردیده و هزینه تمام شده خدمات تعیین گردید.

در مرحله بعدی توزیع فراوانی خدمات ارایه شده در واحدهای بخش آزمایشگاه مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

در نهایت به مقایسه هزینه تمام شده خدمات با "تعرفه‌های مصوب" بخش‌های دولتی و خصوصی می‌پردازد. چنانکه در شرح تحقیق و نتیجه‌گیری نهایی ملاحظه خواهد شد، می‌بینیم که: هزینه تمام شده آزمایش‌های پاتولوژی با ۳۷۰۵۴ ریال بیشترین و تعیین حجم ادرار ۲۴ ساعت با ۲۳۸۴ ریال کمترین هزینه تمام شده خدمات را دارا می‌باشند. همچنین نسبت هزینه تمام شده خدمات با تعرفه‌های مصوب بخش‌های دولتی و خصوصی برای کل بخش آزمایشگاه به ترتیب ۱/۹۸ و ۱/۸۱ برابر می‌باشد.

همچنین در این پژوهش ملاحظه خواهد شد که: مواد و لوازم مصرفی اختصاصی با ۳۲/۳۱ درصد از کل هزینه‌های پشتیبانی عمومی با ۲ درصد از کل کمترین هزینه را به خود اختصاص می‌دهند.

انجام اینگونه تحقیقات می‌تواند به مدیران این امکان را بدهد که برای ارایه خدمات با کیفیت مطلوب‌تر برنامه‌ریزی نمایند، بطوریکه، مقدار ثابتی از منابع، خدمات بیشتری ارایه دهند یا با سطح ثابتی از ستانده‌ها، مقدار کمتری منابع به مصرف برسانند. در این راستا فرض به این است که خدمات ارایه شده از کیفیت مطلوبی برخوردار باشد.